Lietas arhīva Nr. C-1154-20/7
ECLI:LV:RVPT:2020:0312.C30544619.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2020. gada 12. martā

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Bambere
ar sekretāri L.Ustinovu
piedaloties advokātam N.Grigalim
2020. gada 11. februārī
izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, Abrenes ielā 8
civillietu VAS "Privatizācijas aģentūra"(AS "Publisko aktīvu pārvaldītājs Possesor") prasībā pret AS "Rīgas Dzirnavnieks" valdošo uzņēmumu AB "Baltic mill" par atpērkamo akciju (kapitāla daļu) cenas noteikšanu un

Aprakstošā daļa

prasītājs iesniedza tiesā prasību par atpērkamo akciju (kapitāla daļu) cenas noteikšanu, norādot, ka Akciju sabiedrības „Rīgas Dzirnavnieks", 146 332 akciju jeb 96,08% īpašnieks ir AB "Baltic mill", 5611 akciju jeb 3,68% īpašnieks ir Latvijas valsts, un 1363 akciju jeb 0,24% īpašnieki ir citas personas.

Ministru kabinets ar 2007. gada 26. aprīļa rīkojumu Nr. 228 „Par valsts pensiju speciālajam budžetam nodoto kapitālsabiedrību kapitāla daļu pārdošanu" nolēma pārdot valstij piederošās un valsts pensiju speciālajam budžetam nodotās valsts kapitāla daļas, kuru turētāja ir Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, pārdodamo kapitālsabiedrību sarakstā cita starpā iekļaujot AS "Rīgas Dzirnavnieks" valsts kapitāla daļas.

Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 144. panta otrā un trešā daļa noteic, ka valsts pensiju speciālajam budžetam nodotās kapitāla daļas pārdod atsavināšanu veicošā institūcija, un pārdošanas rezultātā iegūtie līdzekļi tiek ieskaitīti valsts pensiju speciālajā budžetā.

Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma pārejas noteikumu 12. un 13. punktu likumā paredzētās valsts kapitāla daļu atsavināšanu veicošās institūcijas uzdevumu pilda valsts akciju sabiedrība "Privatizācijas aģentūra". Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra līdz 2015. gada 1. jūlijam nodod prasītāja turējumā valsts kapitāla daļas, kas nodotas valsts pensiju speciālajam budžetam līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai un ar Ministru kabineta lēmumu ir pārdodamas.

Ievērojot Ministru kabineta 2007. gada 26. aprīļa rīkojumā Nr. 228 „Par valsts pensiju speciālajam budžetam nodoto kapitālsabiedrību kapitāla daļu pārdošanu" deleģēto uzdevumu pārdot valstij piederošās un valsts pensiju speciālajam budžetam nodotās valsts kapitāla daļas kopsakarā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma pārejas noteikumu 12. un 13. punktu, prasītājam ir pienākums nodrošināt AS "Rīgas Dzirnavnieks" valstij piederošo 5611 kapitāla daļu pārdošanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

2015. gada 1. jūlijā prasītājs ar aktu pārņēma savā turējumā no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 5600 AS "Rīgas dzirnavnieks" akcijas, bet 2015. gada 28. decembrī – 11 akcijas.

Saskaņā ar LR Uzņēmuma reģistra informāciju AS "Rīgas Dzirnavnieks" lielākais akcionārs ir AB "Baltic mill", kuram pieder 146 332 akcijas jeb 96,08% no uzņēmuma akciju kapitāla.

Ievērojot minēto kopsakarā, prasītājam kā AS "Rīgas dzirnavnieks" mazākumdalībniekam ir tiesības izlietot Koncernu likuma 47. pantā noteikto tiesību apjomu - pieprasīt atbildētājam kā valdošajam uzņēmumam atpirkt AS "Rīgas Dzirnavnieks" valsts kapitāla daļas.

Prasītājs 2018. gada 14. martā iesniedza atkarīgajai sabiedrībai AS" Rīgas Dzirnavnieks" paziņojumu par AS "Rīgas Dzirnavnieks" valsts kapitāla daļas atpirkšanas pieprasījumu Nr. 2796 kā pieprasījumu valdošajam uzņēmumam AB "Baltic mill", atpirkt valstij piederošās 5611 AS "Rīgas Dzirnavnieks" akcijas.

Saskaņā ar Koncernu likuma 48. panta pirmo un otro daļu valdošajam uzņēmumam ne vēlāk kā viena mēneša laikā no šā likuma 47. pantā minētā pieprasījuma saņemšanas dienas ir pienākums izteikt priekšlikumu mazākumdalībniekam noslēgt akciju (kapitāla daļu) pirkuma līgumu.

Reaģējot uz prasītāja pieprasījumu, atbildētājs ar 2018. gada 4. aprīļa vēstuli lūdza sabiedrību pagarināt Koncernu likuma 48. panta pirmajā daļā noteikto viena mēneša termiņu līdz 2018. gada 27. aprīlim un līdz minētajam datumam izteiktu priekšlikumu uzskatīt par iesniegtu termiņā. Sabiedrība ar 2018. gada 12. aprīļa vēstuli Nr. 3417 informēja, ka neiebilst priekšlikuma iesniegšanas termiņa pagarinājumam.

2018. gada 2. maijā prasītājs saņēma atbildētāja 2018. gada 27. aprīļa priekšlikumu noslēgt pirkuma līgumu par 5611 AS" Rīgas Dzirnavnieks" akcijām, piedāvājot pirkuma maksu 91 263,00 EUR.

Likumdevējs Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 140. panta pirmās daļas 3. punktā ir pietiekami skaidri noteicis, ka publiskas personas kapitāldaļu pārdošanas sākotnējo vērtību nosaka neatkarīgs sertificēts vērtētājs saskaņā ar Latvijā atzītiem vērtēšanas standartiem.

Standartizācijas likuma 12. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka standarts ir attiecīgas institūcijas apstiprināts dokuments, kurš izstrādāts, pamatojoties uz kopēju vienošanos, ietverot vispārīgus un daudzkārt piemērojamus noteikumus, norādījumus vai dažādu veidu darbību vai to rezultātu raksturojumu un kura mērķis ir optimāli sakārtot noteiktu jomu.

Vienlaikus minētā panta otrā daļa noteic ka cita starpā standarti iedalāmi -Latvijas nacionālā standarta statusā adaptēti un noteiktā kartība reģistrēti starptautisko un reģionālo standartizācijas organizāciju standarti.

Standartizācijas likumā noteiktajā kārtībā - 2013. gada 30. maijā SIA "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" ir pieņēmis standartu LVS 401:2013 "Īpašumu vērtēšana".

Lai iespējami aizsargātu mazākumdalībnieka intereses, vienlaikus, lai noteiktu ekonomiski korektu atlīdzību par mazākumdalībnieka akciju paketi un izturētu tiesiskuma kritērijus, akciju paketes cenai ir jābūt a) neatkarīga eksperta izsvērtai, b) noteiktai atbilstoši Latvijas standartiem, c) jābūt vērstai uz mazākumdalībnieka interešu aizsardzību.

Ievērojot normatīvajos aktos noteiktos nosacījumus, AS "Rīgas Dzirnavnieks" valstij piederošo 3,68% akciju kapitāla un 1 akcijas tirgus vērtību akciju atsavināšanai sākotnēji noteica neatkarīgs vērtētājs - SIA „Grant Thornton Baltic", kurš ir iekļauts Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Mantiskā ieguldījuma vērtētāju apstiprinātajā sarakstā. Akciju tirgus vērtības novērtējums tika veikts no 2017. gada 10. oktobra līdz 2017. gada 7. novembrim, pēc stāvokļa uz 2017. gada 30. jūniju (novērtējums sagatavots uz 2017. gada 7. novembri). SIA „Grant Thornton Baltic" novērtēšanu veica, izmantojot starptautiskajā praksē pieņemtās vērtēšanas metodes, saskaņā ar Latvijas Standartu LVS 401:2013 un Latvijas Vērtētāju ētikas kodeksu, kā arī ievērojot Latvijas Republikā spēkā esošo likumdošanu.

2017. gada 7. novembra novērtējumā SIA „Grant Thornton Baltic" ir atzinis, ka AS "Rīgas Dzirnavnieks" 3,68% akciju paketes vērtību un 1 akcijas tirgus vērtību raksturo ar ieņēmumu pieeju iegūtais rezultāts, kas balstīts uz konsultantu izstrādāto attīstības prognozi un parāda potenciālo ieguvumu no akciju turēšanas.

Atbilstoši neatkarīga eksperta SIA „Grant Thornton Baltic" 2017. gada 7. novembra novērtējumam AS "Rīgas Dzirnavnieks" 5611 akciju paketes (3,68% no akciju kapitāla) tirgus vērtība pēc stāvokļa uz 2017. gada 30. jūniju bija 266 410,00 EUR, savukārt vienas akcijas vērtība tika noteikta 47,48 EUR.

Minēto novērtējumu kā pamatoti korektu prasītājs sarunu ietvaros norādīja arī atbildētājam, prioritāri saglabājot pusēm iespēju noslēgt vienošanos uz savstarpēji izdevīgiem noteikumiem.

Sakarā ar to, ka atbildētājs savā 2018. gada 2. maija piedāvājumā nāca klajā ar nepamatoti zemu piedāvājumu, laika periodā no 2018. gada 14. marta, kad prasītājs iesniedza atkarīgajai sabiedrībai AS "Rīgas Dzirnavnieks" paziņojumu par AS "Rīgas Dzirnavnieks" valsts kapitāla daļas atpirkšanas pieprasījumu atpirkt valstij piederošās 5611 AS "Rīgas Dzirnavnieks" akcijas, līdz 2018. gada 30. novembrim, prasītājs ar atbildētāju ārpustiesas kārtībā ir risinājuši jautājumu par valsts kapitāla daļu cenas noteikšanu, lai rastu iespējamu kompromisu starp prasītāja piedāvāto cenu un atbildētāja priekšstatu par viņa biznesa vērtību.

2018. gada 23. maijā notika pirmā tikšanās starp abu iesaistīto pušu pārstāvjiem, nolūkā panākt vienotas intereses darījuma summas noteikšanā, kuras laikā puses vienojās noteikt termiņu abām pusēm pieņemama risinājuma sasniegšanai līdz 2018. gada 31. jūlijam, vienlaikus paredzot, paketes cenas noteikšanai pieaicināt jaunu vērtētāju.

Saskaņā ar Civillikuma 2019. pantu pirkuma maksas noteikšanu var uzticēt arī norādītai trešajai personai vai, ja tāda nav norādīta, vispār bezpartejiska lietpratēja taisnīgam ieskatam. Trešās personas lēmums abas puses katrā ziņā saista, pieņemot, ka viņa nav noteikusi netaisnu cenu.

2018. gada 10. septembrī valstij piederošo 3,68% akciju kapitāla un 1 akcijas tirgus vērtību akciju atsavināšanai (cenas vērtēšanas datums ir 2018. gada 30. jūnijs) atbilstoši aktuālajiem AS "Rīgas Dzirnavnieks" finanšu rādītājiem, noteica neatkarīgs vērtētājs - "KPMG Baltics", kurš ir iekļauts LR Uzņēmumu reģistra Mantiskā ieguldījuma vērtētāju apstiprinātajā sarakstā.

Saskaņā ar 2018. gada 10. septembra vērtējumā iekļauto paziņojumu, vērtētājs ziņojumu (vērtējumu) ir sagatavojis balstoties uz prasītāja un atbildētāja sniegto informāciju un dokumentiem, kā arī publiski pieejamo informāciju un intervijām ar AS "Rīgas Dzirnavnieks" darbiniekiem un vadību, kas ir nozīmīgs faktu avots. Uzņēmuma vadība sagatavojusi prognozes un ir pilnībā atbildīga var šīm prognozēm un tajās izmantotajiem pieņēmumiem.

Lai noteiktu adekvātu uzņēmuma vērtību dažāda veida darījumos, visbiežāk tiek izmantotas trīs pamata biznesa novērtēšanas metodoloģijas: aktīvu (izmaksu) pieeja, ieņēmumu pieeja un tirgus datu salīdzināšanas pieeja.

Saskaņā ar Latvijas standarta LVS 401:2013 5. nodaļas standarta punktā 5.1.9. noteikto, uzņēmējdarbības un līdzdalības uzņēmumā novērtēšana ir jāveic ar ieņēmumu un/vai tirgus pieeju, savukārt izmaksu pieeja jeb tā sauktā uz aktīviem balstītā pieeja nav izmantojama uzņēmējdarbības vai līdzdalības uzņēmumā novērtēšanai, izņemot specifiskus objektus.

Valsts kapitāla daļas vērtības noteikšanas pamatā izmantojot ienākumu metodi, vērtētājs potenciālo dalījuma cenu jeb AS "Rīgas Dzirnavnieks" 5611 akciju (valsts kapitāla daļas) indikatīvo vērtību uz 2018. gada 30. jūniju noteica 288 000,00 EUR un 1 akcijas vērtību - 51,40 EUR.

Ievērojot minēto un, vadoties no pušu brīvprātīgas iniciatīvas pārvērtēt AS "Rīgas Dzirnavnieks" 5611 akciju paketes cenu, lai rastu kompromisu un noteiktu faktiski situācijai atbilstīgu priekšā stāvošā darījuma summu (uz aktuālajiem datiem balstītu), prasītājs uzskata, ka valsts kapitāla daļas atpirkšanas piedāvājums nevar būt zemāks 288000,00 EUR.

Neskatoties uz minēto, prasītājs 2018. gada 3. decembrī saņēma atbildētāja 2018. gada 30. novembra (jauno) priekšlikumu noslēgt akciju pirkuma līgumu saskaņā ar Koncernu likuma 48. panta pirmo daļu, piedāvājot prasītājam nopirkt 5611 AS "Rīgas Dzirnavnieks" akcijas par 108 473,00 EUR. Atbilstoši 2018. gada 30. novembra priekšlikumā ietvertajām ziņām, atbildētājs piedāvājuma cenu ir pamatojis ar ekonomiskiem aprēķiniem, kas pamatā ir balstīti uz AS "Rīgas Dzirnavnieks" akciju paketes patieso tirgus vērtību.

Koncernu likuma 48. panta trešā daļa noteic, ja mazākumdalībnieks noraida valdošo uzņēmuma priekšlikumu, tad cenu, par kādu akcijas (kapitāla daļas) atpērkamas, pamatojoties uz mazākumdalībnieka attiecīgu prasību, nosaka tiesa. Mazākumdalībniekam ir tiesību celt tiesā prasību par atpērkamo akciju (kapitāla daļu) cenas noteikšanu viena mēneša laikā no valdošā uzņēmuma priekšlikuma saņemšanas dienas.

Atbildētājs, pretēji Koncernu likumā nostiprinātajam ierobežoto tiesību kompensācijas principam, kas paredz patiesu atlīdzību par mazākumdalībnieka kapitāla daļām un pretēji godīga darījuma praksei, akciju cenu ir noteicis tendenciozi - valdošā uzņēmuma ekonomisko apsvērumu vadīti (maksāt mazāk), nevis atbilstoši faktiskajai/reālajai tirgus situācijai, līdz ar to prasītājs pamatoti uzskata, ka atbildētāja izteiktais akciju cenas pēdējais priekšlikums (108 473,00 EUR) ir nepamatoti zems, un starp pusēm pastāv strīds par AS "Rīgas Dzirnavnieks" 5611 akciju paketes cenu, kas Koncernu likuma 48. panta trešajā daļā noteiktajā kārtībā ir nosakāma tiesas ceļā.

Saskaņā ar Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 8. pantu gada pārskats kā vienots kopums sastāv no finanšu pārskata un vadības ziņojuma.

Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 97. panta pirmā daļa noteic, ka sabiedrība ne vēlāk kā mēnesi pēc gada pārskata un konsolidētā gada pārskata (ja tāds ir) apstiprināšanas un ne vēlāk kā četrus mēnešus pēc pārskata gada beigām, bet vidēja sabiedrība, liela sabiedrība un koncerna mātes sabiedrība, kura sagatavo konsolidēto gada pārskatu, ne vēlāk kā septiņus mēnešus pēc pārskata gada beigām iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam papīra formā vai elektroniski sagatavota gada pārskata (finanšu pārskata un vadības ziņojuma) un konsolidētā gada pārskata (ja tāds ir) atvasinājumu elektroniskā formā - elektronisku norakstu vai elektronisku kopiju.

Savukārt saskaņā ar Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 98. panta pirmo daļu, Valsts ieņēmumu dienests ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā elektroniski nodod Uzņēmumu reģistram kapitālsabiedrības, personālsabiedrības un kooperatīvās sabiedrības šā likuma 97. panta pirmajā, otrajā un ceturtajā daļā minētos dokumentus. Uzņēmumu reģistrs nodrošina saņemto dokumentu publisku pieejamību.

Vienlaikus Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 13. pantā ir noteikts, ka finanšu pārskatam ir jāsniedz patiess un skaidrs priekšstats par sabiedrības līdzekļiem (aktīviem), saistībām, finansiālo stāvokli un peļņu vai zaudējumiem, bet vidējas sabiedrības un lielas sabiedrības gada pārskatam — arī par naudas plūsmu.

Prasītājs vērš uzmanību, ka visi AS "Rīgas Dzirnavnieks" finanšu rādītāji ir publiski pieejami un, atbilstoši Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumam, tiem ir publiska ticamība, kas attiecīgi izslēdz jebkādu varbūtību, ka vērtētājs nebija apveltīts ar svarīgu un būtisku informāciju, kura varēja ietekmēt vērtējuma rezultātu, vienlaikus tas norāda uz vērtējuma objektīvo patiesību, jo vērtējums ir balstīts uz atbildētāja saimnieciskās darbības faktiskajiem - publiskie pieejamiem rādītājiem. Tāpat vērtētājs ir norādījis, ka vērtējums ir pamatots ar atbildētāja līdzdarbošanos dokumentu iesniegšanā Vērtētājam, intervijām it vadību un darbiniekiem u.c.

Vērtētāja 2018. gada 10. septembra novērtējumā AS "Rīgas Dzirnavnieks" 5611 akciju paketes (3,68% no akciju kapitāla) tirgus vērtību pēc tā finanšu stāvokļa uz 2018. gada 30. jūniju novērtēja 288 000,00 EUR apmērā, savukārt vienas akcijas vērtība tika noteikta 51,40 EUR.

Ja likumā nav regulēta situācija, kura ir līdzīga citām tajā pašā likumā regulētām situācijām un kurai atbilstoši likuma mērķim vajadzētu būt noregulētai, uz neregulēto situāciju attiecināmas līdzīgo situāciju tiesiskās sekas, kuras prasītāja ieskatā ietvertas Finanšu instrumentu likuma 74. panta pirmajā daļā. Minētais pants noteic, ka, izsakot obligāto akciju atpirkšanas piedāvājumu, vienas atpērkamās akcijas cena nedrīkst būt zemāka par:

1) cenu, par kādu piedāvātājs vai personas, kas rīkojas saskaņoti ar piedāvātāju, pēdējo 12 mēnešu laikā ir ieguvušas mērķa sabiedrības akcijas. Ja akcijas iegādātas par dažādām cenām, atpirkšanas cena ir augstākā akciju iegādes cena pēdējo 12 mēnešu laikā pirms šā likuma 66.panta ceturtajā daļā norādīto apstākļu iestāšanās;

2) akcijas vidējo svērto cenu regulētajā tirgū vai daudzpusējā tirdzniecības sistēmā, kurā ar attiecīgo akciju ir bijis vislielākais apgrozījums pēdējo 12 mēnešu laikā. Akcijas vidējo svērto cenu aprēķina par pēdējiem 12 mēnešiem pirms šā likuma 66.panta ceturtajā daļā noteikto apstākļu iestāšanās;

3) akcijas vērtību, ko aprēķina, dalot mērķa sabiedrības tīros aktīvus ar emitēto akciju skaitu. Tīros aktīvus aprēķina, no kopējiem aktīviem atskaitot mērķa sabiedrībai piederošās pašas akcijas un saistības. Ja mērķa sabiedrībai ir akcijas ar dažādu nominālvērtību, aprēķinot akciju vērtību, tīros aktīvus sadala proporcionāli katras nominālvērtības akciju īpatsvara pamatkapitālā.

Vadoties no šādās pieejas akciju cenas noteikšanā, ir jāņem vērā AS "Rīgas Dzirnavnieks" pēdējais revidētais gada pārskats, kurā AS "Rīgas dzirnavnieks" visu aktīvu vērtība uz 2018. gada 30. jūniju bija 22 790 618,00 EUR. Savukārt AS "Rīgas Dzirnavnieks" kopējās saistības uz 2018. gada 30. jūniju bija 8 533 295,00 EUR. Attiecīgi atbildētāja tīrie aktīvi uz 2018. gada 30. jūniju bija 14 257 323,00 EUR. jeb 93,61 EUR par vienu akciju.

Prasītāja ieskatā, atbildētājam nepastāv alternatīva atpirkt akcijas par zemāku cenu (atbildētājs piedāvā 19,33 EUR par 1 akciju) nekā vienas akcijas nominālvērtība (43,00 EUR), vienlaikus, lai iegūtu akciju cenas tagadnes vērtību, ir jāievēro visas vērtējumā norādītās akciju cenas vērtības noteikšanas aplēses, kas objektīvi pamato prasītāja piedāvājumu iegādāties atbildētāja 5611 akciju paketi, nosakot 1 akcijas cenu 51,40 EUR.

Lietā iesniegtie pierādījumi pamato, ka AS "Rīgas Dzirnavnieks" 5611 akciju cena 288 000,00 EUR un 1 akcijas cena 51,40 EUR, ir pienācīgi pamatota un izsvērta ar Latvijā atzītiem vērtēšanas standartiem, atbilst Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā noteiktajām prasībām un iztur tiesiskuma kritērijiem, ja salīdzina ar tiesiskajām sekām obligāto akciju atpirkšanas gadījumos, kuri ir noregulēti Latvijas tiesību aktos.

Pamatojoties uz Koncernu likuma 47. un 48. pantiem, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma Pārejas noteikumu 12. punktu, Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3. panta 2. punktu, lūdz tiesu noteikt VAS "Privatizācijas aģentūra", turējumā esošo 5611 Akciju sabiedrības "Rīgas Dzirnavnieks", atpērkamo valsts kapitāla daļu cenu 288 000,00 EUR, atzīt par noslēgtu starp VAS „Privatizācijas aģentūra", kā pārdevēju un AB "Baltic mill", pircēju akciju paketes pirkuma līgumu, ar kuru pārdevējs pārdod un pircējs pērk 5611 valstij piederošās akciju sabiedrības "Rīgas Dzirnavnieks" balsstiesīgās akcijas par pirkuma cenu 288 000,00 EUR ar tūlītēju samaksu spriedumā noteiktajā labprātīgas izpildes termiņā. Ja pirkuma cenas samaksa nav veikta spriedumā noteiktajā labprātīgas izpildes termiņā, piedzīt no AB "Baltic mill", pirkuma cenu 288 000,00 EUR apmērā.

Piedzīt tiesas izdevumus un noteikt tiesības prasītājam saņemt likumiskos 6% no nesamaksātās parāda pamatsummas.

Atbildētājs iesniedza tiesā paskaidrojumus, kuros norādīja, ka prasību neatzīst, lūdz to noraidīt.

Norāda, ka atpērkamo prasītājam piederošo 5611 AS "Rīgas Dzirnavnieks" akciju cena ir nosakāma, un atbildētājs lūdz tiesu to noteikt 108 473,00 EUR apmērā.

Atbildētājs ir iesniedzis prasītājam pamatotu, pareizu un tiesisku priekšlikumu noslēgt akciju pirkuma līgumu par prasītājam piederošo 5611 akciju pirkumu par pirkuma cenu 108 473,00 EUR apmērā

AS "Rīgas Dzirnavnieks" ir akciju sabiedrība, kas reģistrēta 1991. gada 8. oktobrī, ierakstīta Komercreģistrā 2004. gada 3. augustā. AS "Rīgas Dzirnavnieks" pamatkapitāls sastāv no 152 306 akcijām. Atbildētājam pieder 146 334 akcijas, kas ir 96,08% no kopējā akciju kopskaita. Prasītājam pieder 5611 akcijas, kas ir 3,68% no kopējā akciju kopskaita.

2018. gada martā atbildētājs no AS "Rīgas Dzirnavnieks" saņēma prasītāja 2018. gada 14. marta paziņojumu Nr. 2796 "Paziņojums par AS "Rīgas dzirnavnieks" valsts kapitāla daļas atpirkšanas pieprasījumu". Paziņojumā prasītājs, atsaucoties uz Koncernu likuma 47. pantā noteikto kārtību, bija iesniedzis atkarīgajai sabiedrībai AS "Rīgas Dzirnavnieks". Prasītājs, atsaucoties uz Koncernu likuma 48. pantu, pieprasa atbildētājam atpirkt valstij piederošās 5611 akcijas.

Ar 2018. gada 4. aprīļa vēstuli atbildētājs lūdza prasītāju līdz 2018. gada 27. aprīlim pagarināt Koncernu likuma 48. panta pirmajā daļā noteikto viena mēneša termiņu priekšlikuma izteikšanai noslēgt akciju (kapitāla daļu) pirkuma līgumu. Prasītājs 2018. gada 12. aprīļa paziņojumā Nr. 3417 priekšlikuma iesniegšanas termiņu piekrita pagarināt.

Izpildot Koncernu likuma 48. panta pirmajā daļā noteikto pienākumu un sagatavojot priekšlikumu, atbildētājs veica prasītājam piederošo 5611 akciju novērtējumu. 2018. gada 2. maijā tika sagatavots akciju novērtējums.

Akciju novērtējumu veica un sagatavoja atbildētāja pieaicināts neatkarīgs sertificēts vērtētājs sabiedrība ar ierobežotu atbildību "TaxLink Baltic". Tā ir iekļauta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra apstiprinātajā mantiskā ieguldījuma vērtētāju sarakstā.

Akciju novērtējumā noteiktā 5611 (3,68%) AS "Rīgas Dzirnavnieks" akciju vērtība noteikta robežās no 80 000,00 EUR līdz 100 000,00 EUR. Precīza aprēķinātā vērtība – 94 324,00 EUR .

5611 (3,68%) akciju vērtība noteikta uz 2017. gada 31. decembri, kas akciju novērtēšanas (un arī prasītāja akciju atpirkšanas pieprasījuma) brīdī bija pēdējais datums, uz kuru atbilstoši normatīvo aktu prasībām AS "Rīgas Dzirnavnieks" bija sagatavojusi un iesniegusi pārskatu (pārskats sagatavots par periodu, kas noslēdzas 2017. gada 31. decembrī). Pārskata (finanšu) gads ir no 1. jūlija līdz 30. jūnijam, un pārskats par periodu no pārskata gada sākuma 2017. gada 1. jūlijā līdz 2017. gada 31. decembrim tika sagatavots un iesniegts saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma Pārejas noteikumu 3. punktu. Akciju novērtējums sagatavots un akciju vērtība noteikta, ņemot vērā pārskatā par periodu no 2017. gada 1. jūlija līdz 2017. gada 31. decembrim ietvertos datus).

Akciju novērtēšana veikta ar ieņēmumu un tirgus pieeju, kas atbilst spēkā esošajiem vērtēšanas standartiem, šo faktu neapstrīd un uz to prasībā norāda arī pats prasītājs.

2018. gada 27. aprīlī atbildētājs nosūtīja prasītājam paziņojumu "Re: priekšlikums noslēgt akciju pirkuma līgumu saskaņā ar Koncernu likuma 48. panta pirmo daļu", ar ko izteica prasītājam priekšlikumu noslēgt akciju pirkuma līgumu par 5611 akciju sabiedrības "Rīgas Dzirnavnieks", akciju pirkumu par kopējo pirkuma maksu 91 263,00 EUR. Atbildētājs norādīja, ka pirkuma maksas apmērs pamatots ar atbildētāja veikto 5611 AS "Rīgas

Dzirnavnieks", akciju tirgus vērtības (fair market value) novērtējumu.

Pēc priekšlikuma iesniegšanas puses līdz 2018. gada 30. novembrim organizēja savstarpējas tikšanās un veica sarunas abām pusēm pieņemama risinājuma sasniegšanai.

Lai veicinātu abām pusēm pieņemama risinājuma sasniegšanu, puses, turpinot sarunas, vienojās apmainīties ar informāciju un veikt citas nepieciešamās darbības risinājuma sasniegšanai. Sarunu ietvaros atbildētājs pilnībā un atklāti sniedza prasītājam pilnīgus datus par prasītāja veikto 5611 akciju novērtējumu, t.sk., ar elektroniskā pasta starpniecību 2018. gada 24. maijā iesniedza prasītājam pilnu akciju novērtējumu un attiecīgos finanšu datus - starpperiodu finanšu pārskatu par periodu no 2017. gada 1. jūlija līdz 2017. gada 31. decembrim. Prasītājs iesniedza atbildētājam 2018. gada 10. septembrī sagatavotā SIA "KPMG Baltics" novērtējuma kopsavilkumu, norādot, ka prasītājam pilnu vērtējumu (vērtējuma atskaiti) iesniegt nav tiesību.

Neskatoties uz minēto, bija konstatējams, ka veiktie akciju novērtējumi būtiskajos aspektos balstās uz vienādiem (salīdzināmiem) principiem, bet vērtību atšķirības rodas, galvenokārt, sakarā ar atšķirīgiem pieņēmumiem, t.sk., par uzņēmuma nākotnes darbību un darbības rezultātiem. Atbildētājs jau pārrunu laikā norādīja prasītājam, ka atbildētāja veiktajā un prasītājam iesniegtajā akciju vērtējumā, pretēji prasītāja veiktajam akciju vērtējumam (ciktāl to bija iespējams konstatēt no atbildētāja rīcībā esošās informācijas), izdarītie pieņēmumi ir balstīti uz un atbilst publiski pieejamiem (vēsturiskiem) tirgus datiem.

Turklāt akciju vērtība, ko prasītājs ("KPMG Baltics" SIA novērtējums) noteica 2018. gada 10. septembrī (288 000,00 EUR, vērtība noteikta pēc stāvokļa uz 2018. gada 30. jūniju), ir augstāka par vērtību, kas tika noteikta iepriekš 2017. gada novembrī (266 410,00 EUR, vērtība noteikta pēc stāvokļa uz 2017. gada 30. jūniju), lai gan AS "Rīgas Dzirnavnieks" faktiskie un, secīgi, arī nākotnē prognozējamie finanšu rādītāji, šajā periodā bija acīmredzami ievērojami pasliktinājušies, kas ir pretēji ekonomiskajai loģikai.

Atbildētājs norāda, ka AS "Rīgas Dzirnavnieks" akciju novērtējums un ar to noteiktā akciju cena (94 324,00 EUR) ir pareiza un atbilstoša akciju patiesajai tirgus vērtībai (fair market value).

Atbildētājs ir pilnībā izpildījis Koncernu likumā noteiktos pienākumus, tas ir iesniedzis prasītājam atbilstošu priekšlikumu noslēgt akciju pirkuma līgumu par pirkuma cenu, kas atbilst patiesai 5611 uzņēmuma akciju tirgus vērtībai, ko noteicis neatkarīgs sertificēts vērtētājs, un, tiesai, kas izskata prasītāja, saskaņā ar Koncernu likuma 48. panta trešo daļu iesniegto prasību, atpērkamo 5611 akciju pirkuma cena jānosaka 108 473,00 EUR apmērā.

Prasītāja prasība par akciju cenas noteikšanu 288 000,00 EUR apmērā ir noraidāma un akciju cena ir nosakāma 108 473,00 EUR apmērā.

Prasītājs prasību noteikt atpērkamo akciju cenu 288 000,00 EUR apmērā pamato ar SIA "KPMG Baltics" 2018. gada 10. septembrī sagatavoto 5611 akciju novērtējumu. Vienlaikus prasītājs prasībā atsaucas un tiesai ir iesniedzis arī SIA "Grant Thornton Baltic" 2017. gada 7. novembrī sagatavoto AS "Rīgas Dzirnavnieks" 3,68% akciju kapitāla (5611 akciju) novērtējumu, kurā prasītāja akciju vērtība noteikta 266 410,00 EUR kas ir zemāka par to cenu, kādu prasa noteikt prasītājs. Atbildētājs šos novērtējumus apstrīd, norāda, ka tie ir nepareizi pēc būtības, turklāt nav attiecināmi uz akciju pirkuma cenas noteikšanu saistībā ar prasītāja iesniegto akciju atpirkšanas pieprasījumu un celto prasību.

Prasītājs pieprasījumu atpirkt prasītājam piederošās akcijas iesniedza atbildētājam 2018. gada 14. martā, līdz ar to akciju pirkuma cena sakarā ar šo pieprasījumu ir nosakāma atbilstoši akciju vērtībai pieprasījuma iesniegšanas brīdī. Pieprasījuma atpirkt akcijas iesniegšanas brīdī pēdējais datums, uz kuru atbilstoši normatīvo aktu prasībām AS "Rīgas Dzirnavnieks" bija sagatavojusi un iesniegusi pārskatu, bija 2017. gada 31. decembris (pārskats sagatavots par periodu, kas noslēdzas 2017. gada 31. decembrī), līdz ar to arī atpērkamo akciju pirkuma cena saistībā ar prasītāja iesniegto akciju atpirkšanas pieprasījumu, un arī šo prasību, nosakāma tāda, kāda tā bija pēc stāvokļa uz 2017. gada 31. decembri (pēdējais datums, uz kuru pieejams AS "Rīgas Dzirnavnieks" pārskats akciju atpirkšanas pieprasījuma iesniegšanas brīdī).

Neviens no prasītāja iesniegtajiem akciju novērtējumiem neatbilst šādam kritērijam, jo SIA "Grant Thornton Baltic" 2017. gada 7. novembrī sagatavotajā akciju novērtējumā akciju vērtība noteikta pēc stāvokļa uz 2017. gada 30. jūniju (balstoties uz vēsturisku, nevis aktuālu pārskatu, kas pieejams akciju atpirkšanas pieprasījuma iesniegšanas brīdī), savukārt SIA "KPMG Baltics" 2018. gada 10. septembrī sagatavotajā akciju novērtējumā akciju vērtība noteikta pēc stāvokļa uz 2018. gada 30. jūniju (tātad balstoties uz tādiem datiem, kas akciju atpirkšanas pieprasījuma iesniegšanas brīdī nebija un nevarēja būt pieejami). Secīgi, neviens no šiem novērtējumiem uz akciju pirkuma cenas noteikšanu saistībā ar prasītāja iesniegto akciju atpirkšanas pieprasījumu un, secīgi, arī prasītāja iesniegto prasību, nav attiecināms. Vienīgais neatkarīga sertificēta eksperta 5611 akciju novērtējums, kas nosaka akciju vērtību pēc stāvokļa uz 2017. gada 31. decembri, ir atbildētāja veiktais, sabiedrības ar ierobežotu atbildību "TaxLink Baltic" 2018. gada 2. maijā sagatavotais 5611 akciju novērtējums, atbilstoši kuram akciju vērtība (patiesā tirgus vērtība (fair market value)) noteikta 94 324,00 EUR apmērā.

Tāpat, pat neņemot vērā to, ka SIA "KPMG Baltics" 2018. gada 10. septembrī sagatavotajā novērtējumā akciju vērtība noteikta uz neatbilstošu datumu, šim akciju novērtējumam trūkst ekonomiskas loģikas un tas ir kļūdains pēc būtības arī pēc stāvokļa uz 2018. gada 30. jūniju. Ir acīmredzami, ka AS "Rīgas Dzirnavnieks" finanšu rādītāji pēc stāvokļa uz 2018. gada 30. jūniju, salīdzinājumā ar stāvokli uz 2017. gada 30. jūniju (uz kuru akciju vērtību noteikusi SIA "Grant Thornton Baltic") bija pasliktinājušies, līdz ar to nav nekāda loģiska pamatojuma tam, ka prasītāja noteiktā akciju vērtība pēc stāvokļa uz 2018. gada 30. jūniju ir augstāka par to, kāda tā tika noteikta uz 2017. gada 30. jūniju. Atbildētājs tāpat norāda, ka SIA" KPMG Baltics" 2018. gada 10. septembrī sagatavotajam novērtējumam ir konstatējami arī citi trūkumi un neatbilstības.

To, ka prasītāja prasītā atpērkamo akciju cena 288 000,00 EUR apmērā ir nepareiza un nav atbilstoša, apliecina arī fakts, ka prasītājam jau ilgstoši, vēl pirms akciju atpirkšanas pieprasījuma iesniegšanas, 5611 akcijas nebija izdevies pārdot brīvā tirgū, turklāt publiskās izsolēs, arī par ievērojamu zemāku cenu:

2018. gada 24. janvārī Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā tika publicēts prasītāja paziņojums par AS "Rīgas Dzirnavnieks" valsts kapitāldaļu pārdošanas noteikumiem, pārdošanas cena un izsoles sākumcena – 266 410,28 EUR. Par šādu cenu noteiktajai akciju vērtībai neviens pircējs akcijas nenopirka, tātad tās par šādu cenu brīvā tirgū pārdot nebija iespējams, kas apstiprina, ka šī cena neatbilda un neatbilst akciju vērtībai.

2014. gada 6. novembrī Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā tika publicēts prasītāja paziņojums par AS "Rīgas Dzirnavnieks" valsts kapitāldaļu pārdošanas noteikumiem, pārdošanas cena un izsoles sākumcena – 179 200,00 EUR. Par šādu cenu neviens pircējs akcijas nenopirka, kas apstiprina, ka šī cena neatbilda akciju vērtībai.

2014. gada 18. augustā Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā tika publicēts prasītāja paziņojums par AS "Rīgas Dzirnavnieks valsts kapitāldaļu pārdošanas noteikumiem pārdošanas cena un izsoles sākumcena – 224 504,00 EUR. Par šādu cenu neviens pircējs akcijas nenopirka, kas apstiprina, ka šī cena neatbilda akciju vērtībai.

Prasītājs prasībā nepamatoti un neatbilstoši faktiskajiem apstākļiem norāda, ka SIA "KPMG Baltics" esot bijis abu pušu pieaicināts vērtētājs un uz tā 2018. gada 10. septembrī sagatavoto novērtējumu esot attiecināmi Civillikuma 2019. panta noteikumi. Pušu tikšanās laikā atbildētājs norādīja prasītājam, ka akciju novērtējums, uz ko atsaucas prasītājs, nav izmantojams akciju pirkuma cenas noteikšanai sakarā ar prasītāja izteikto akciju atpirkšanas pieprasījumu, jo, kā vairākkārt norādīts iepriekš šajā rakstveida paskaidrojumā, prasītāja akciju atpirkšanas pieprasījuma iesniegšanas brīdī AS "Rīgas Dzirnavnieks" finanšu rādītāji bija mainījušies un bija neatbilstoši tiem, kurus novērtējuma sagatavošanā izmantoja prasītāja norādītais vērtētājs. SIA "KPMG Baltics" pieaicināšana akciju novērtēšanai bija tikai un vienīgi prasītāja izvēle un lēmums, kas tika pieņemts bez atbildētāja klātbūtnes un

iesaistes, un tas nav uzskatāms par tādu neatkarīgu lietpratēju, kam abas puses uzticējušas pirkuma cenas noteikšanu. Līdz ar to atsaukšanās uz Civillikuma 2019. panta noteikumiem, jebkādā kontekstā, ir nepareiza un nepamatota. Turklāt, jau atkārtoti uzsverams, ka SIA "KPMG Baltics" akcijas novērtēja pēc stāvokļa uz datumu (2018. gada 30. jūniju), kas ir neatbilstošs tam laikam, kad prasītājs iesniedza atbildētājam akciju atpirkšanas pieprasījumu.

Pretēji prasībā norādītajam, atbildētāja piedāvātā pirkuma cena 108 473,00 EUR apmērā ir atbilstoša, un tādēļ arī mazākuma akcionāra intereses aizsargājoša. Atbilstoši Koncernu likuma noteikumiem akcijas no mazākumdalībnieka, pēc tā pieprasījuma, atpērkamas par šo akciju patiesu vērtību. Atbildētāja prasītājam piedāvāto pirkuma cena 108 473,00 EUR apmērā par pareizu un patiesu ir noteicis neatkarīgs sertificēts vērtētājs, līdz ar to šāda pirkuma cena atbilst Koncernu likumā noteiktajiem mazākumdalībnieka interešu aizsardzības kritērijiem.

Nepamatota ir prasītāja atsaukšanās uz nepieciešamību pēc analoģijas piemērot Finanšu instrumentu tirgus likuma normas, kas reglamentē akciju cenas noteikšanu obligātā akciju atpirkšanas piedāvājuma gadījumā. Konkrētajā gadījumā lietā ir piemērojamas Koncernu likuma normas, līdz ar to cita regulējuma piemērošanai nav nedz nepieciešamības, nedz pamata. Nepastāv arī strīds, ka akcijas netiek publiski tirgotas biržā, līdz ar to Finanšu instrumentu tirgus likuma noteikumi akciju darījumiem nav piemērojami.

Tāpat nav pamatota prasītāja norāde uz akciju vērtības pielīdzināšanu akciju nominālvērtībai. No Koncernu likuma normām nepārprotami izriet, ka akciju atpirkšanas gadījumā pirkuma cena nosakāma atbilstoši akciju patiesai tirgus vērtībai, ko akciju nominālvērtība neietekmē.

Uzskata, ka akciju pirkuma negrozot prasības pamatu un priekšmetu, izsaka jaunā redakcijā prasījumus: "Ņemot cena ir jānosaka 108 473,00 EUR apmērā.

Prasītājs iesniedza tiesā prasības pieteikuma precizējumus, kuros norāda, ka ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Koncernu likuma 47. un 48. pantu, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma Pārejas noteikumu 12. punktu, Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3. panta punktu, Civillikuma 2019. un 2033. pantiem, Civilprocesa likuma 1., 23., 24., 28., 33., 34. panta pirmās daļas 4. un 7. punktu, 35. panta 6. punktu, 39., 41. pantu, 78. panta pirmo daļu, 128. panta otrās daļas 5.[1] punktu un 197. panta pirmo daļu, prasītājs lūdz tiesu: noteikt AB "Baltic mill" no AS "Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor" atpērkamo akciju sabiedrības "Rīgas Dzirnavnieks" 5611 akciju cenu 288 000,00 EUR apmērā, uzlikt par pienākumu AB "Baltic mill" 30 dienu laikā atpirkt no AS "Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor" akciju sabiedrības "Rīgas Dzirnavnieks" 5611 akcijas par tiesas noteikto akciju cenu, uzlikt pienākumu AS "Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor" pēc pilnas pirkuma maksas saņemšanas tūliņ nodod AB "Baltic mill" 5611 akciju sabiedrības "Rīgas Dzirnavnieks" akcijas Komerclikuma 238. pantā noteiktajā kārtībā. Piedzīt no AB "Baltic mill" samaksāto valsts nodevu 3467,40 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 EUR.

Prasītājas pārstāvis tiesas sēdē prasību uzturēja atbilstoši prasības pieteikumā prasības precizējumus izklāstītiem argumentiem, un lūdza to apmierināt.

Atbildētāja pilnvarotā persona tiesas sēdē prasību neatzina. Paskaidrojumus sniedz atbilstoši rakstveidā sniegtajiem paskaidrojumiem.

Motīvu daļa

Noklausījusies pušu paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa uzskata, ka prasība ir apmierināma daļēji sekojošo apsvērumu dēļ.

AS "Rīgas Dzirnavnieks" ir akciju sabiedrība, kas reģistrēta 1991. gada 8. oktobrī, ierakstīta Komercreģistrā 2004. gada 3. augustā. AS "Rīgas Dzirnavnieks" pamatkapitāls sastāv no 152 306 akcijām.

Lietā nav strīda par to, ka Akciju sabiedrības „Rīgas Dzirnavnieks", 146 332 akciju jeb 96,08% īpašnieks ir AB "Baltic mill", 5611 akciju jeb 3,68% īpašnieks ir Latvijas valsts, un 1363 akciju jeb 0,24% īpašnieki ir citas personas.

No LR Uzņēmuma reģistra informāciju AS "Rīgas Dzirnavnieks" lielākais akcionārs ir AB "Baltic mill", kuram pieder 146 332 akcijas jeb 96,08% no uzņēmuma akciju kapitāla.

Tāpat lietā nav strīda par to, ka VAS "Privatizācijas aģentūra" 2018. gada 14. martā iesniedza AS" Rīgas Dzirnavnieks" paziņojumu par AS "Rīgas Dzirnavnieks" valsts kapitāla daļas atpirkšanas pieprasījumu Nr. 2796, kā pieprasījumu valdošajam uzņēmumam AB "Baltic mill", atpirkt valstij piederošās 5611 AS" Rīgas Dzirnavnieks" akcijas.

Tiesa atzīst, ka prasītājam kā AS "Rīgas Dzirnavnieks" mazākumdalībniekam ir tiesības izlietot Koncernu likuma 47. pantā noteikto tiesību apjomu - pieprasīt atbildētājam kā valdošajam uzņēmumam atpirkt AS "Rīgas Dzirnavnieks" valsts kapitāla daļas.

Saskaņā ar Koncernu likuma 48. panta pirmo un otro daļu valdošajam uzņēmumam ne vēlāk kā viena mēneša laikā no šā likuma 47. pantā minētā pieprasījuma saņemšanas dienas ir pienākums izteikt priekšlikumu mazākumdalībniekam noslēgt akciju (kapitāla daļu) pirkuma līgumu.

Ar 2018. gada 4. aprīļa vēstuli atbildētājs lūdza prasītāju līdz 2018. gada 27. aprīlim pagarināt Koncernu likuma 48. panta pirmajā daļā noteikto viena mēneša termiņu priekšlikuma izteikšanai noslēgt akciju (kapitāla daļu) pirkuma līgumu. Prasītājs 2018. gada 12. aprīļa paziņojumā Nr. 3417 priekšlikuma iesniegšanas termiņu piekrita pagarināt.

Ņemot vērā, augstākminēto, tiesa atzīst, ka izteiktais priekšlikumu uzskatāms par iesniegtu termiņā.

Kā redzams no lietas materiāliem, VAS "Privatizācijas aģentūra" saņēmusi atbildētāja priekšlikumu noslēgt pirkuma līgumu par 5611 AS" Rīgas Dzirnavnieks" akcijām, piedāvājot pirkuma maksu 108 473,00 EUR.

Prasītājs savos paskaidrojumos norāda, ka atbildētājs, pretēji Koncernu likumā nostiprinātajam ierobežoto tiesību kompensācijas principam, kas paredz patiesu atlīdzību par mazākumdalībnieka kapitāla daļām un pretēji godīga darījuma praksei, akciju cenu ir noteicis tendenciozi - nepamatoti zemu.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka un starp pusēm pastāv strīds par AS " Rīgas Dzirnavnieks" 5611 akciju paketes cenu, kas Koncernu likuma 48. panta trešajā daļā noteiktajā kārtībā ir nosakāma tiesas ceļā.

Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 140. panta pirmās daļas 3. punktā ir noteikts, ka publiskas personas kapitāldaļu pārdošanas sākotnējo vērtību nosaka neatkarīgs sertificēts vērtētājs saskaņā ar Latvijā atzītiem vērtēšanas standartiem.

Savukārt Standartizācijas likuma 12. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka standarts ir attiecīgas institūcijas apstiprināts dokuments, kurš izstrādāts, pamatojoties uz kopēju vienošanos, ietverot vispārīgus un daudzkārt piemērojamus noteikumus, norādījumus vai dažādu veidu darbību vai to rezultātu raksturojumu un kura mērķis ir optimāli sakārtot noteiktu jomu.

Standartizācijas likumā noteiktajā kārtībā - 2013. gada 30. maijā SIA "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" ir pieņēmis standartu LVS 401:2013 "Īpašumu vērtēšana".

Latvijas standarts ir izstrādāts un apstiprināts Latvijas standartizācijas tehniskajā komitejā STK/37 "Īpašumu vērtēšana" kā nacionālais standarts.

Lai iespējami aizsargātu mazākumdalībnieka intereses, vienlaikus, lai noteiktu ekonomiski korektu atlīdzību par mazākumdalībnieka akciju paketi un izturētu tiesiskuma kritērijus, akciju paketes cenai ir jābūt a) neatkarīga eksperta izsvērtai, b) noteiktai atbilstoši Latvijas standartiem, c) jābūt vērstai uz mazākumdalībnieka interešu aizsardzību.

Tiesa atzīst, ka lai novērtētu, AS "Rīgas Dzirnavnieks" 5611 akciju paketes cenu, nepieciešams vērtēt pušu iesniegtos ekspertu atzinumus.

Lietai pievienoti prasītāja pieaicinātā neatkarīgā vērtētāja SIA „Grant Thornton Baltic" un SIA "KPMG Baltics" atzinumi, kuri ir iekļauti LR

Uzņēmumu reģistra Mantiskā ieguldījuma vērtētāju apstiprinātajā sarakstā.

Tāpat lietai pievienots akciju novērtējums, ko veica un sagatavoja atbildētāja pieaicināts neatkarīgs sertificēts vērtētājs SIA "TaxLink Baltic" ,kurš ir iekļauts Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra apstiprinātajā mantiskā ieguldījuma vērtētāju sarakstā.

SIA "KPMG Baltics" 2018. gada 10. septembrī sagatavotajā AS "Rīgas Dzirnavnieks" 5611 akciju novērtējumā tika noteikta atpērkamo akciju cena 288 000,00 EUR apmērā.

SIA "Grant Thornton Baltic" 2017. gada 7. novembrī sagatavotajā 3,68% akciju kapitāla (5611 akciju) novērtējumu, akciju vērtība noteikta 266 410,00 EUR.

SIA "TaxLink Baltic" 2018. gada 2. maijā sagatavotajā 5611 akciju novērtējumā vērtība tika noteikta 94 324,00 EUR apmērā +15%.

Tiesa atzīst, ka, nosakot atpērkamo AS "Rīgas Dzirnavnieks" akciju cenu, priekšroka dodama atbildētāja iesniegtajam vērtējumam sekojošu apsvērumu dēļ.

Kā jau augstāk minēts, prasītājs VAS "Privatizācijas aģentūra" pieprasījumu atpirkt valstij piederošās akcijas iesniedza atbildētājam 2018. gada 14. martā, līdz ar to tiesa atzīst, ka akciju pirkuma cena sakarā ar šo pieprasījumu ir nosakāma atbilstoši akciju vērtībai pieprasījuma iesniegšanas brīdī.

Pieprasījuma atpirkt akcijas iesniegšanas brīdī pēdējais datums, uz kuru atbilstoši normatīvo aktu prasībām AS "Rīgas Dzirnavnieks" bija sagatavojusi un iesniegusi pārskatu, bija 2017. gada 31. decembris, līdz ar to arī atpērkamo akciju pirkuma cena saistībā ar prasītāja iesniegto akciju atpirkšanas pieprasījumu, nosakāma tāda, kāda tā bija pēc stāvokļa uz 2017. gada 31. decembri.

Neviens no prasītāja iesniegtajiem akciju novērtējumiem neatbilst šādam kritērijam, jo SIA "Grant Thornton Baltic" 2017. gada 7. novembrī sagatavotajā akciju novērtējumā akciju vērtība noteikta pēc stāvokļa uz 2017. gada 30. jūniju, savukārt SIA "KPMG Baltics" 2018. gada 10. septembrī sagatavotajā akciju novērtējumā akciju vērtība noteikta pēc stāvokļa uz 2018. gada 30. jūniju. Līdz ar to neviens no šiem novērtējumiem uz akciju pirkuma cenas noteikšanu, saistībā ar prasītāja iesniegto akciju atpirkšanas pieprasījumu nav attiecināms.

Bez tam, kā redzams no pušu iesniegtajiem vērtējumiem, tie būtiskajos aspektos balstās uz vienādiem (salīdzināmiem) principiem, bet vērtību atšķirības rodas, galvenokārt, sakarā ar atšķirīgiem pieņēmumiem, t.sk., par uzņēmuma nākotnes darbību un darbības rezultātiem. Tiesas ieskatā atbildētāja veiktajā un prasītājam iesniegtajā akciju vērtējumā, pretēji prasītāja veiktajam akciju vērtējumam (ciktāl to bija iespējams konstatēt no atbildētāja rīcībā esošās informācijas), izdarītie pieņēmumi ir balstīti uz un atbilst publiski pieejamiem (vēsturiskiem) tirgus datiem, nevis aktuālu pārskatu, kas pieejams akciju atpirkšanas pieprasījuma iesniegšanas brīdī.

Neskatoties uz to, ka savā prasībā prasītājs norādījis, ka visi AS "Rīgas Dzirnavnieks" finanšu rādītāji ir publiski pieejami un, atbilstoši gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumam, tiem ir publiska ticamība, kas attiecīgi izslēdz jebkādu varbūtību, ka vērtētājs nebūtu bijis apveltīts ar svarīgu un būtisku informāciju, kura varētu ietekmēt vērtējuma rezultātu, jo vērtējums ir balstīts uz atbildētāja saimnieciskās darbības faktiskajiem - publiskie pieejamiem rādītājiem, ka vērtējums ir pamatots ar atbildētāja līdzdarbošanos dokumentu iesniegšanā vērtētājam, intervijām ar vadību un darbiniekiem u.c., tiesa secina, ka no lietai pievienotajiem novērtējumiem, nosakot AS "Rīgas Dzirnavnieks" akciju vērtību, VAS "Privatizācijas aģentūra" izraudzīto vērtētāju rīcībā, ir bijusi tikai publiski pieejamā informācija, kas tikusi izmantota.

Savukārt atbildētājs SIA "TaxLink Baltic" rīcībā bija nodevis pilnīgāku savā rīcībā esošu informāciju - vadības ziņojumu, akcionāru sapulces protokolu, revidentu ziņojumu, gada pārskatu pilnā formātā, atkarības pārskatu, kā arī prognozētie finanšu dati, apgrozījums (saimnieciskās darbības ieņēmumi).

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka vienīgais neatkarīga sertificēta eksperta novērtējums, kas nosaka 5611 akciju vērtību pēc stāvokļa uz 2017. gada 31. decembri, ir atbildētāja veiktais novērtējums.

Līdz ar to, tiesa atzīst, ka atbildētāja iesniegtais vērtējums patiesāk atbilst akciju faktiskajai vērtībai.

Bez tam tiesai nav pamata apšaubīt atbildētāja apgalvojumus par to, ka AS "Rīgas Dzirnavnieks" finanšu rādītāji pēc stāvokļa uz 2018. gada 30. jūniju, salīdzinājumā ar stāvokli uz 2017. gada 30. jūniju (uz kuru akciju vērtību noteikusi SIA "Grant Thornton Baltic") bija pasliktinājušies, līdz ar to nav nekāda loģiska pamatojuma tam, ka prasītāja noteiktā akciju vērtība pēc stāvokļa uz 2018. gada 30. jūniju ir augstāka par to, kāda tā tika noteikta uz 2017. gada 30. jūniju. Tāpat tiesa atzīst par pamatotu atbildētāja argumentu par to, ka tad, ka 2018. gada 24. janvārī Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā tika publicēts prasītāja paziņojums par AS "Rīgas Dzirnavnieks" valsts kapitāldaļu pārdošanas noteikumiem, pārdošanas cena un izsoles sākumcena tika noteikta 266 410,28 EUR, bet par šādu cenu neviens pircējs akcijas nenopirka, tātad tās par šādu cenu brīvā tirgū pārdot nebija iespējams, kas apstiprina, ka šī cena neatbilda un neatbilst akciju vērtībai.

Novērtējot augstākminēto, tiesa atzīst, ka AB "Baltic mill" no AS "Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor" atpērkamo akciju sabiedrības "Rīgas Dzirnavnieks" 5611 akciju cena nosakāma 108 473,00 EUR apmērā.

Pārējos pušu argumentus, tiesa nevērtē, jo tie nevar ietekmēt tiesas nolēmumu, kā arī ievērojot Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņas. Kā vairāk kārt atzinusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu (sk., piem., 61. punktu 1994. gada 19. aprīļa spriedumā „Van de Hurk v The Netherlands" (iesnieguma Nr. 16034/90). Tiesnešiem ir jāuzklausa visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas komisijas 1986. gada 13. oktobra lēmumu).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204[1]. panta otro daļu, ņemot vērā prasības raksturu un piedzenamās summas apmēru, tiesa atzīst par pamatotu noteikt, ka spriedums atbildētājam labprātīgi izpildāms desmit dienu laikā no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 41., 44., 97., 193. pantiem, tiesa

nosprieda:

prasību apmierināt daļēji.

Noteikt AB "Baltic mill" no AS "Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor" atpērkamo akciju sabiedrības "Rīgas Dzirnavnieks" 5611 akciju cenu 108 473,00 EUR (viens simts astoņi tūkstoši četri simti septiņdesmit trīs *euro* 00 *centi*) apmērā, uzliekot par pienākumu AB "Baltic mill" 30 dienu laikā atpirkt no AS "Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor" akciju sabiedrības "Rīgas Dzirnavnieks" 5611 akcijas par tiesas noteikto akciju cenu.

Uzlikt par pienākumu AS "Publisko aktīvu pārvaldītājam Possessor" pēc pilnas pirkuma maksas saņemšanas nodod AB "Baltic mill" 5611 AS

“Rīgas Dzirnavnieks” 5611 akcijas Komerclikuma 238. pantā noteiktajā kārtībā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Sprieduma pieejamības diena tika noteikta 2020. gada 12. martā.

Faktiski spriedums pieejams 2020. gada 16. martā.

Tiesnese D.Bambere